

KÖRNYEZETVÉDELMI TERMÉKDÍJ 2.

- A termékdíj olyan gazdasági szabályozó eszköz, amelynek célja a hulladék keletkezésének megelőzése, ösztönzés a hulladékok hasznosítására, és forrásteremtés a hulladékkezelési feladatok ellátásához.
- A termékdíj-köteles termékekkel kapcsolatos hazai hulladékgazdálkodás szervezéséért és irányításáért az Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség - Nemzeti Hulladékgazdálkodási Igazgatóság (OKTF-NHI) felelős.
- A termékdíj bevallással, a fizetéssel és az ellenőrzéssel kapcsolatos feladatokat 2013-tól a Nemzeti Adó- és Vámhivatal végzi.
- Az Európai Unió 2008/98/EK számú hulladék keretirányelve rögzíti, hogy a hulladék ártalmatlanításának költségeit a hulladék birtokosának vagy a hulladékot előidéző termék előállítójának kell fizetni.
- A termékdíjból származó költségvetési bevétel tervezett összege 2017-re 69 milliárd Ft.
- Szakmai vélemények szerint a termékdíjból származó bevételek mintegy 20 százalékat fordítják hulladékgazdálkodási feladatok finanszírozására.

A kormány [T/12367.](#) számon nyújtotta be a környezetvédelmi termékdíjról szóló [2011. évi LXXXV. törvény](#) (Ktdt.) módosításáról szóló törvényjavaslatát. A módosítás célja a gépjármű átalányfizetés lehetőségének kibővítése, a belföldön hulladékká vált termékek újrafelhasználásának ösztönzése és az adminisztráció csökkentése. Jelen Infojegyzet az egy évvel ezelőtt, a témában megjelent anyag frissítése.

A környezetvédelmi termékdíj (továbbiakban termékdíj) gazdasági szabályozó eszköz. Olyan adónem, amelynek megfizetésével az állam pénzügyi forrásokat kíván teremteni a környezetet terhelő termékek előállítása, forgalmazása és felhasználása során keletkezett károk megelőzéséhez, csökkentéséhez. A termékdíj eszköz arra, hogy az állam a gyártói felelősség és a „fizessen a szennyező” elv erőteljesebb érvényesítésével a hulladékok keletkezésének megelőzésére, a hasznosításra ösztönözzön.

Magyarországon a termékdíj rendszert a környezetvédelmi termékdíjról, továbbá egyes termékek környezetvédelmi termékdíjáról szóló **1995. évi LVI. törvény** vezette be, amely **2011. december 31-ig volt hatályban**. Története során többször módosították, a szabályrendszer egyes elemeit változtatták; ennek ellenére elmondható, hogy hozzájárult a korszerű hulladékgazdálkodás kialakulásához. A 2011-ben elfogadott új törvény (a környezetvédelmi termékdíjról szóló [2011. évi LXXXV. törvény](#)) a termékdíj-rendszert jelentősen átalakította.

A TERMÉKDÍJ-RENDSZER FŐ ELEMEI

Magyarországon jelenleg **termékdíj-köteles termékek** az akkumulátorok, a csomagolószerek, az egyéb kőolajtermékek, az elektromos és elektronikai berendezések, a gumiabroncs, a reklámhordozó papír, az egyéb műanyag és vegyipari termékek, papír és az irodai papír.

A termékdíj-köteles termékeket **vámtarifaszám alapján** határozzák meg. A **fizetési kötelezettség** a termékdíj-köteles termék forgalomba hozatala vagy saját célú felhasználása esetén keletkezik és általában az első belföldi forgalomba hozót vagy az első saját célú felhasználót terheli.

A törvény szerint lehetőség van a **termékdíj fizetés** szerződésben (vagy egyéb kőolajtermékeknél számlán) történő **átvállalására**. Ekkor az eredeti kötelezett helyett az átvállaló fél fizeti meg a termékdíjat. A törvény meghatározza, hogy mely tevékenységet végző kör lehet átvállaló. A szerződés átvállalása lehet például export célú átvállalás, bányavásárlás stb.

A díjfizetés alapja a termékdíj-köteles termék tömege, a díjtétel nagyságát az egyes terméktípusoknál a törvény mellékletei állapítják meg. Néhány példa: műanyag bevásárló táska díja 1 900 Ft/kg, rádiótelefon 304 Ft/kg, reklám- és irodai papír 85 Ft/kg illetve 19 Ft/kg. A termékdíjat a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnak kell megfizetni.

Az ún. csekély mennyiségű kibocsátók és egyes mezőgazdasági termelők jogosultak termékdíj-átalány fizetésére, melynek nagyságát a jogszabály termékáronként rögzíti. Átalány fizetés csak a végfelhasználóknak történő értékesítés esetén lehetséges.

Egyéni hulladékkezelés akkor valósul meg, ha egyes termékdíj-köteles termékekből (akkumulátor, csomagolószerszám, elektromos és elektrotechnikai berendezés és gumiabroncs) keletkezett hulladékot a fizetésre kötelezett:

- magánszemélytől telephelyén vagy az értékesítés helyén az értékesítővel együtt összegyűjti;
- ez első felhasználó a telephelyén összegyűjti;
- a vevőtől csomagolószerszám hulladékának hajtalanellátó szervezettel vagy intézménnyel közösen az intézmény épületében összegyűjti, és mindhárom esetben hasznosítja vagy hasznosíttatja.

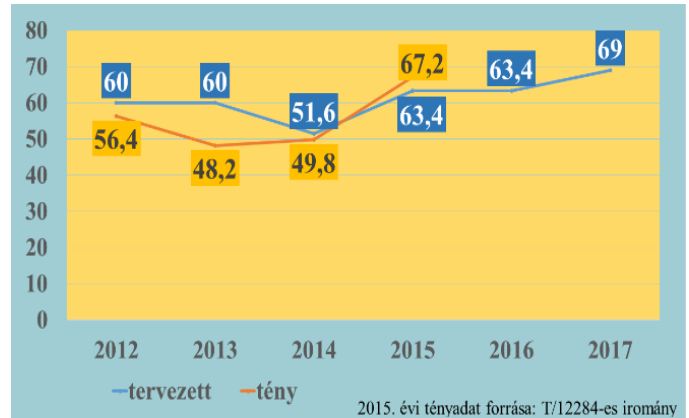
A törvény végrehajtási szabályait a [343/2011. \(XII. 29.\) Korm. rendelet](#) a környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény végrehajtásáról tartalmazza.

A hatályos törvény legutóbbi módosítására 2015-ben került sor, melynek során jogtechnikai és fogalmi módosítások mellett egyes tartalmi változásokat is elfogadtak. A főbb változások, amelyek 2016. január 1-én léptek hatályba, a következők:

- a gépjárműgyártók és a forgalmazók is választhatják az átalányadózást;
- az egyéni hulladékkezelést választók korábbi, negyedéves bevallási és teljesítési kötelezettsége évesre változott;
- import esetén az újrahasználatos csomagolóanyag vonatkozásában nem kell fizetni

termékdíjat, ha egy éven belül visszaszállítják azt (korábban rövidebb volt ez az időtartam);

1. ábra: A termékdíj összege a központi költségvetésben 2012-2017 (milliárd Ft)

Forrás: Infoszolg/Költségvetési és zárszámadási törvények

- import esetén a csomagolás lebontása esetén is keletkezik termékdíj fizetési kötelezettség az áru első belföldi birtokosánál;
- a jövőben akkor is lehet majd ipari termékdíj raktárt létesíteni, ha abban nem termékdíj-köteles termék gyártása, összeszerelése történik oly módon, hogy az előállított termékbe termékdíj-köteles terméket építenek be;
- termékdíj-kötelezettség keletkezik a termékdíj-köteles árukészletre történő vásárlása esetén is;
- online értékesítés esetén is keletkezik fizetési kötelezettség, ha az árut külföldön feladták és belföldön nyilvántartásba vették;
- pontosítottak egyes fogalmakat (pl. Ktdt. szerinti illetve kereskedelmi csomagolás) valamint új fogalmak is megjelentek: termékdíj-hiány, termékdíj különbözet és termékdíj tartozás.

HULLADÉKGAZDÁLKODÁS AZ EURÓPAI UNIÓBAN

A termékdíj rendszer hátterét és keretét a hulladékgazdálkodás elvei és szabályrendszere adja meg. A hulladékokról szóló [2006/12/EK](#) irányelv a hulladékok kezelésének közösségen belüli kereteit határozza meg. A legátfogóbb,

és több újdonságot is bevezető 2008-ban elfogadott irányelv a hulladékokról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről (2008/98/EK) rögzíti, hogy törekedni kell a **hulladékhiarchia** alkalmazására, és arra, hogy „a szennyező fizet” elvvel összhangban az adott hulladék ártalmatlanításának költségeit a hulladék birtokosának vagy a hulladékot előidéző termék előállítójának kell viselnie. E költségek egyik forrása a termékdíj is. Az irányelvet a [2012. évi CLXXXV. törvény](#) a hulladékokról ültetette át a magyar jogrendbe.

Az **irányelv** három kapcsolódó irányelvvel **együtt** jelenleg **módosítás alatt áll**. Az Európai Parlament és az Európai Tanács közös, 2015. decemberében benyújtott **irányelv módosításának** célja, hogy tovább javítsák az erőforrás-hatékonyságot és megvalósuljon a valódi **körforgásos gazdaság**. A módosítások összhangban vannak az **erőforrás-hatékonyság útiterével** (Resource Efficiency Roadmap) és a **hetedik környezetvédelmi cselekvési programmal** (7. Environment Action).

A módosítás-tervezet néhány fontosabb eleme:

- a települési hulladék újrahasználatra történő előkészítésre és újrafeldolgozásra vonatkozó célértékének felemelése 65 %-ra; a csomagolási hulladékok esetén 75 %-ra 2030-ra;
- a települési hulladék hulladéklerakóban történő elhelyezése arányának csökkentése 10 %-ra 2030-ra;
- új intézkedések a hulladékképződés, ezen belül élelmiszerpazarlás megelőzésére;
- a kiterjesztett gyártói felelősség minimum követelményeinek meghatározása;
- korai jelzőrendszer bevezetése stb.

VÉLEMÉNYEK A TERMÉKDÍJ KAPCSÁN

A Hulladékgazdálkodók Országos Szövetsége (HOSZ) [álláspontja](#) szerint komoly probléma, hogy **a termékdíjból származó bevételeknek csak mintegy 20 százalékát fordítják a hulladékgazdálkodási feladatok finanszírozására**. A költségvetés 2016-os és 2017-es tervezett bevételei e díjból meghaladják a 60 milliárd forintot (63,4 illetve 69 milliárd Ft), míg a

hulladékgazdálkodásért felelős szervezet (OKTF-NHI) éves idei költségvetése 12,72 milliárd Ft.

2. ábra: Nemzeti Hulladékgazdálkodási Igazgatóság költségvetése, 2016 (millió Ft)

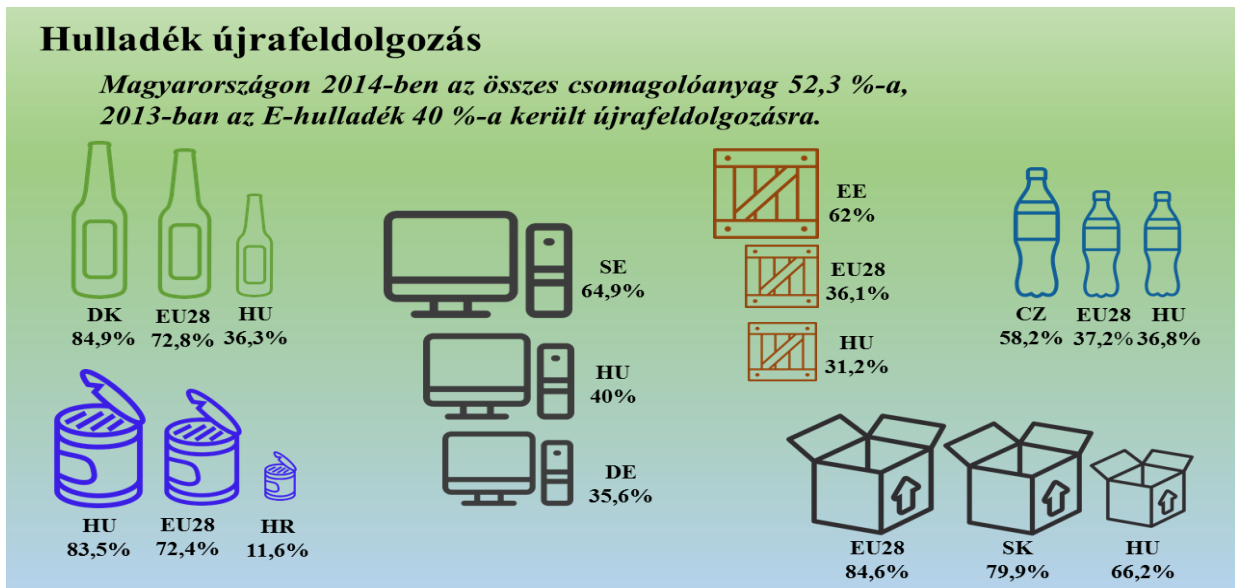
Forrás: [Infoszolg/Országos Gyűjtési és Hasznosítási Terv, 2016.](#)

A hulladékot begyűjtő és hasznosító szervezetek pályázatokon jutnak forráshoz, a **rendszer működése nehézkes, lassú**, jellemzőek a kifizetések csúszásai. (HOSZ)

A környezetszennyezés csökkentése, a hulladék keletkezésének megelőzése céljából jelentős szerepe van a lakosság, ezen belül a fiatalok, gyerekek **szemléletformálásának**, a **környezettudatosság növelésének**. A társadalmi tudatformálást célzó programok száma kevés, az erre fordítható összeg az NHI költségvetésében 2016-ban kevesebb, mint 900 millió Ft. (ld. 2. ábra) ([HUMUSZ](#))

2015. január 1-től a **napelemek**, a szél turbinák, és más alternatív energiaellátást biztosító megoldásokhoz szükséges eszközöket is **termékdíj-köteleléssé váltak**. E változást Szabó Marcell [ombudsman-helyettes](#), egyes környezetvédelmi szakemberek, a [szakmai érdekképviselet](#) is kritizálták. Azzal érveltek, hogy mindez gátolja az alternatív energiaforrások arányának növekedését, ill. hogy a napelemek újrahasznosítása teljesen megoldható lenne. Jelenleg kormányzati cél a napenergia terjedésének támogatása, a szakma képviselői előtt viszont [nem ismert](#), hogy a napelemek termékdíjából befolyt kb. 2 milliárd Ft-ból mennyit fordítottak azok újrahasznosítására.

3. ábra: Hulladék újrafeldolgozás

Forrás: Infoszolg/Eurostat, 2014, EU28 és [E-hulladék adatok](#) 2013

Piktogramok forrása: www.flaticon.com

Források:

- Bartos – Borsány-Bognár – Fekete – Halpert: Környezetvédelmi termékdíj 2012, elmélettől a gyakorlatig, Infoszféra Kft. Bp. 2012.
- Az [Európai Bizottság Környezetvédelem Főigazgatósága](#) hulladékgazdálkodással kapcsolatos [honlapja](#)
- Az EU statisztikai adatbázisa a hulladékgazdálkodásról – [Environmental Data Centre on Waste](#)
- [2008/98/EK irányelv](#) a hulladékokról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről
- [2011. évi LXXXV. törvény](#) a környezetvédelmi termékdíjról
- szelektivinfo.hu – az Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség, Nemzeti Hulladékgazdálkodási Igazgatóság honlapja
- 2016. évre vonatkozó Országos Gyűjtési és Hasznosítási terv ([OGYHT'16](#))
- [A környezetvédelmi termékdíj változásai](#), PKF Hungary Newsletter
- Termékdíj: változások 2016-ban – ado.hu, 2016. március 17.
- Termékdíj: kis módosítás, nagy változás – ado.hu, 2016. január 26.
- [Környezetvédelmi Szolgáltatók és Gyártók Szövetsége](#)
- "Nem csak a termékdíjról nem értesültünk időben" Válaszol a zöldombudsman – HVG, 2015. január 31.
- Máriás Leonárd: Elszórja a kormány a környezetvédelmi termékdíjat – [Világ gazdaság Online](#), 2016. július 22.
- [2015/47. Infojegyzet](#): Környezetvédelmi termékdíj
- [2015/49. Infojegyzet](#): Hulladékgazdálkodás

Készítette: Kardos Krisztina
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486